

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.д.н. Веселин Димитров Пейчев, БАН – Институт по Океанология

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 5.5. „Транспорт, корабоплаване и авиация“, научна специалност „Експлоатация на водния транспорт, морските и речни пристанища“, обявен в ДВ бр.12/12.02.2016 г.

на кандидата: доц.д-р инж.Димитър Йорданов Димитракиев, катедра „Експлоатация на флота и пристанищата“ при ВВМУ“Н.Й.Вапцаров“

1. Научни трудове представени от кандидата

Общият брой на научните публикации на доц. д-р Димитракиев е 75. Във връзка с участието му в конкурса за научното звание „професор“ е представил **33 научни публикации**. Те са публикувани в периода след хабилитацията му за доцент и са свързани с проблематиката на конкурса. Това ми дава основание да ги приема за рецензиране.

Представените по конкурса научни трудове са:

Научни публикации	Брой
1.Монография (самостоятелна)	1
2. Учебници и учебни помагала	5
2.1.Самостоятелни	1
2.2. В съавторство	4
3.Научни статии	13
3.1.Самостоятелни	5
3.2. В съавторство	8
4. Научни доклади	14
4.1.Самостоятелни	1
4.2. В съавторство	13
Общо	33
в т.ч.	
- публикации в чужбина	5 (2 в списание с импакт фактор)

Доц. Димитракиев е представил и списък на **24 научно-изследователски проекти**, в които е участвал. Четири от проектите са ръководени от него.

Обемната и структурна характеристика на научните публикации дава основание за следните изводи и оценки:

1. Кандидатът участва в конкурса за „професор“ с **достатъчен обем научни трудове** – общо 33. Те са свързани с темата на конкурса.
2. Всичките трудове на кандидата са посветени на научни и приложни проблеми **в областта на обявения конкурс**. Това дава основание да се заключи, че той има трайни интереси в областта на транспорта, корабоплаването и авиацията .
3. Кандидатът има 1 самостоятелна монография.

4. Кандидатът е участвал в написването на 5 учебника и учебни помагала, от които 1 самостоятелен. Забелязани са и още 6 електронни учебника, които кандидатът не е представил в документите си по конкурса.
5. В структурата на научните трудове е налице добър баланс между написаните книги, статии и научни доклади.
6. Налице е и добър баланс между самостоятелно и колективно разработените научни трудове. Това свидетелства, че кандидатът притежава способност за самостоятелна изява. Но основните му предимства са при работа в екип, както и способността му да генерира, обосновава и защитава новаторски идеи.
7. Пет от научните трудове на кандидата са публикувани в чужбина, в т.ч. 2 статии с импакт фактор.
8. Основните научни трудове на кандидата са публикувани от престижни наши и чуждестранни издателства, което свидетелства за високото им качество и може да се проследи от цитиранията в „SCOPUS“ и „GOOGLE SCHOLAR“. Това е и доказателство, че са достигнали до широка международна аудитория.
9. Отпечатаните книги и статии, както и изявите на кандидата на научни конференции, в т.ч. и на международни, свидетелстват, че той е получил обществено признание и е познат в България и в чужбина.
10. Научните публикации на кандидата третират актуални и значими проблеми на съвременния транспорт и осигуряващите го системи.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната дейност на кандидата

Научните трудове на кандидата са посветени на проблеми, които могат да се групират в **няколко научно-изследователски направления:**

- Организация и управление на морската транспортна система
- Експлоатация на морските и речни пристанища
- Методика и управление на образователни системи
- Автоматизирани системи за обработка на информация и управление

Трябва да се отбележи, че в научно-изследователската дейност на доц. Димитракиев **има последователност, логичност, приемственост, научна коректност и конструктивност.** Личи трайният му интерес към изследването на проблемите на транспорта. Очевиден е неговият афинитет и **способности за тясно свързване на научните изследвания с практическата им приложимост (това е дебело подчертано в референциите дадени му от ИА МА и ДП ПИ).**

На тази основа проличава **личният принос** на доц. Димитракиев, изразяващ се главно в задълбочено изследване, творческо осмисляне и доразвиване на теорията и методологията в областите, в които е работил. Моята оценка за личния принос на кандидата е висока.

От представените ми документи е очевидно, че почти целият му трудов стаж е преминал в образователно-научни институции. С малки прекъсвания е член на Академичните съвети на ТУ-Варна, ВУМК и ВВМУ от 1986 г., което е твърде впечатляващ срок.

Доц д-р Димитракиев е участвал в Научни и Организационни комитети на множество международни и национални конференции. Участвал е в редакционните колегии на издаваните сборници с научни трудове на голяма част от тях.

Той членува в редица авторитетни научни организации:

- Член на УС, зам.председател на Асоциация на преподавателите по икономика и управление на индустрията в България
- Член на обществото по изчислителна интелигентност на IEEE
- Член на Европейската организация за вземане на решения - EADM

- Член на BENA и др. научни организации

Посоченото ми дава основание да твърдя, че доц.д-р Димитракиев е **утвърден изследовател, внедрител, педагог и популяризатор на науката.**

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Доц д-р инж. Димитър Димитракиев е университетски преподавател с богат преподавателски и административен опит . Той води лекции и упражнения по редица учебни дисциплини, които са в областта на конкурса за „професор“. Осигурено и е пълно учебно натоварване.

Анализът на научните публикации на доц. д-р Димитракиев, предоставената ми информация и личните ми наблюдения, показват, че той тясно свързва научно-изследователската, научно-приложната и преподавателската дейност. Успешно използва съвременни методи за обучение.

През годините освен разработените лекционни курсове е подготвил и ръководил редица семинарни и лабораторни упражнения по дисциплините:

- Пристанища
- Организация и управление на търговския флот
- Технически анализ на пазара
- Икономика на водния транспорт
- Корабен мениджмънт и др.

Ръководил е над 40 дипломанти. Участвал е и е председателствал Държавни изпитни комисии.

Доц. Димитър Димитракиев е разработил лекционни курсове за обучение на студентите от специалност „Корабоводене“, „Мениджмънт на водния транспорт“ , „ЕФП“ и „ИКТ“ – ОКС „Бакалавър“ и специалности „Корабоводене“ , „Управление на пристанищата“ „МВТ“ и „Логистика“ – ОКС „Магистър“. Те са както следва:

- По дисциплината „Организация и управление на търговския флот“ е издал 1 самостоятелен учебник в това число и в електронен вид на български и английски език;
- По дисциплината „Пристанища“ е издал учебник в съавторство със същото име в това число и в електронен вид;
- По дисциплината „Технически анализ на пазара“ е издал самостоятелен електронен учебник ;
- По дисциплината „Международни транспортни системи“ е издал в съавторство учебник „Международни транспортни системи“ в това число и в електронен вид;
- Издал е в съавторство, на български и английски език учебното помагало „Отговорен механик на дежурна вахта – моторни кораби“ в това число и в електронен вид.

Учебниците и учебните пособия са написани в добър стил и на добро научно и методическо равнище. Отговарят на изискванията към учебната литература и се използват в обучението на студентите.

Чрез работата си в управителния съвет на Асоциацията на преподавателите по икономика и управление на индустрията в България (в АПИУИ членуват 35 Университета) и организирания кръгли маси и международни конференции, доц. Димитракиев споделя опита си в преподаването и управлението в образователни и научни структури. Той е участвал в обучението на преподаватели от Пермски Национален Изследователски Политехнически Университет – Русия през 2010 г., 2012 г. и 2014 г.

Работил е по формиране и е участвал в плаващи експертни съвети за научна, научно-техническа и икономическа експертиза на иновационни проекти с участие на представители на правителствата на България и бизнеса . Той е един от членовете на специалния екип въввел новите практики за финансиране на висшето образование в България в периода 1998 – 2002г.

Доц. Димитракиев е научен ръководител и на 7 докторанти, от които 3-ма успешно са защитили ОНС „доктор”.

Доц. д-р Димитър Димитракиев е ръководил и е участвал в разработването на редица образователни проекти като:

- Всички институционални акредитационни проекти на ТУ-Варна от 1996 до 2008 год.
- Първата в България успешна европейска акредитация на български университет – ТУ- Варна
- Акредитации на спец. „Експлоатация на флота и пристанищата“ и спец. „Мениджмънт на водния транспорт” и др.

Доц д-р Димитракиев е ръководил разработването на редица учебни планове за специалностите , в които е преподавал и преподава в момента. Разработил е голям брой рецензии на научни публикации и по процедури за придобиване на научни степени и академични длъжности , в това число многократно е бил председател на научни журита.

4. Основни научни и научно-приложни приноси

Според мен в представените от доц. Димитракиев трудове по конкурса се съдържат следните **основни приноси**:

А. Приноси в монографичния труд

В Монографичния труд с наименование „**Управление на морските транспортни дейности**“, се съдържат:

1. Приноси с елементи от научен характер свеждащи се до:

1.1. Доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории , свеждащи се до разработването на нов подход за управление на разнообразните по своя характер дейности в Морската транспортна система. Подходът се основава на интегрирането, подчиняването на общи цели и на системното обединяване на задачите по търговска и техническа експлоатация на флота, безопасността на експлоатацията и определянето на оптималните условия за работа на Морския транспортен комплекс. Новите елементи са търсени в областта на обединяване на транспортните подсистеми със специализиран хардуер за набиране, първична обработка на информацията, конкретни математически методи и софтуерни процедури за анализиране на данните и управление на комплекса.

1.2. Създаване на нови класификации, методи на изследване, нови конструкции и технологии. С използването на методите на системния анализ, Морския транспортен комплекс се представя като съвкупност от подсистеми за търсене и предлагане на Международния фрахтов пазар, Морска пазарна инфраструктура, безопасност на корабоплаването и техническа експлоатация и ремонт на флота. Всяка една от подсистемите, изградени по предметни и технологични признаци, е системно разработена в дълбочина с цел достигането и описването на конкретно избраните елементи и функции. С това са поставени основите на една информационна система за експлоатация на Морски транспортни комплекси.

2. Научно – приложни приноси:

2.1. Получаване на нови и потвърдителни факти при изграждането на информационни системи за управление на трафика на плавателните съдове в териториалните води на България. В хардуерно и информационно отношение конкретните бъдещи реализации се изграждат на йерархичен принцип.

3. Приноси за внедряване:

3.1. Създаване на възможности за изграждане и въвеждане в експлоатация на модерни средства за навигационно осигуряване по Българското черноморско крайбрежие – технически решения и демо версия.

Приносните елементи 2.1. и 3.1. са високо оценени от ДП ПИ, които са и възложители на разработката.

Б. Приноси в останалите трудове представени за участие в конкурса

1. Научни приноси , класифицирани като създаване на нови методи за изследване, конструкции и технологии в управлението на Морски транспортни комплекси

1.1. Разработване на методологически основи на задачата за разпознаване на състоянията на Морски транспортни обекти по косвени признаци, основаващи се на Теорията за разпознаване на образи – **56.1**

1.2. Разработване на система за оптимално стохастическо управление на корабоплавателни дейности - **66.10**

1.3. Разработване на система за оптимално управление на корабоплавателни дейности в условията на непълна информация, на базата на експертни данни и знания – **69.13**

1.4. Разработване и реализация на алгоритми за многокритериална оптимизация на многопараметрични целеви функции и приложението им в морската транспортна индустрия – **54.6**

1.5. Изграждане и прилагане на адитивна ценностна функция, съдържаща параметрични ценностни функции,тегловни коефициенти и решение на многокритериален проблем със строга сигурност при управление на полет в опашка - **43.1**

2. Приноси с елементи от научен характер, състоящи се в доказване с нови средства на вече съществуващи научни области, проблеми, теории и хипотези

2.1. Адаптивен подход за преизчисляване на вероятностите на техническите и навигационни решения и приемане на най-вероятните хипотези при експлоатационни ситуации в реално време - **46.4**

2.2. Оценка и управление на безопасността на кораба по време на рейс с помощта на риск базирани парциални надеждностни критерии – **49.1**

3. Приноси с научно-приложен характер свързани с получаване и доказване на нови факти

3.1. Метод и алгоритъм за косвена оценка на времената на товаро- разтоварните операции при планиране на дейността на пристанищните технологични комплекси и специализирани терминали, с помощта на линейни и нелинейни регресионни модели и DEA анализ – **50.2 ,70.14**

3.2. Организация и планиране на дейността на пристанищни терминали с помощта на системи за масово обслужване, работещи в статичен и динамичен режим – **53.5 , 68.12**

3.3. Разработване на система за измерване, прогнозиране и управление на аерозолни тежкометални замърсявания в урбанизираната зона на приставищен терминал Варна – Изток на базата на затворени и отворени модели на взаимодействие между компонентите на системата почва -растение – **55.7**

3.4. Процедури за анализ на пазара и изискванията, свързани с транспортирането на химикали, суров нефт и нефтопродукти и правилното извършване на товаро-разтоварните операции на терминалите – **45.3, 61.5 , 62.6**

3.5. Статистически модел за оценка на работата на LNG терминали и осигуряване на безопасни условия при работа с втечнени газове - **47.5, 63.7**

4. Приложни приноси и резултати за внедряване

4.1. Прилагане методите на техническия анализ при прогнозиране на фрахтови пазари, оценка на глобалната стопанска конюнктура и развитието на обществените системи – **52.4, 65.9, 67.11**

В. Приноси в образованието и подготовката на специалисти

1. Разработване и внедряване на нови образователни технологии – 44.2, 59.3, 57.1, 58.2, 60.4, 64.8

2. Разработване на учебници и учебни помагала:

2.1. За целите на обучението по специалностите „Експлоатация на флота и пристанищата”, „Корабоводене”, „Мениджмънт на водния транспорт”, „Информационни и комуникационни технологии в морската индустрия” на ВВМУ – Варна и на сходните специалности в други университети - е разработено учебно пособие „**Организация и управление на търговския флот**”. Учебникът съдържа основните принципи на организация и управление на търговския флот в условията на динамичната среда на световното търговско корабоплаване. Съдържанието на учебното пособие съответства на актуалните учебни програми и е разработено съобразно изискванията на националните институции и международните организации за обучение и подготовка на морските правоспособни лица и студенти, обучаващи се по тези специалности – **73.3**

2.2. За целите на обучението по специалностите „Експлоатация на флота и пристанищата”, „Корабоводене” , „Мениджмънт на водния транспорт”, „Информационни и комуникационни технологии в морската индустрия” на ВВМУ – Варна и на сходните специалности в други университети - е разработено учебно пособие „**Пристанища**“. Учебникът съдържа концентрирана теоретична и практическа информация за обекта „пристанище”. Изяснява се същността, статута и особеностите на пристанищата в Р. България, както и на услугите и дейностите, които се извършват в тях. Систематизирано се разглеждат основните пристанищни елементи и тяхната взаимоотноувръзка. Акцентира се върху пристанищните хидротехнически съоръжения и различните пристанищни зони и елементи. Дават се понятия за пристанищните технологии - в т.ч. за механизацията, складовете и принципите за обработка на различните видове товари. Изясняват се изискванията за експлоатация на едно пристанище и за управлението на целия приставищен сектор в Р. България – **75.5**

2.3. За целите на обучението по специалността „Мениджмънт на водния транспорт” на ВВМУ – Варна и на сходните специалности в други университети, е разработено учебно пособие „**Международни транспортни системи**“. Заглавието е структурирано в три части: основи и структура, организация и управление на международни транспортни системи. Така оформен, учебникът може да бъде полезен като основно и допълнително четиво на студенти от широк кръг специалности. Освен чисто лекционния материал, са посочени и решени редица конкретни задачи от областта на международните транспортни системи. Не на последно място, съществени части от представените методи и алгоритми могат да бъдат добра отправна точка и основа на бъдещи докторантски тези в областта на управлението на международните транспортни системи – **74.4**

2.4. За целите на обучението по специалността „Корабни машини и механизми” на ВВМУ – Варна и на сходните специалности в други университети - е разработено учебно пособие „ **Отговорен механик на дежурна вахта**“. Заглавието е разработено на български и английски езици – **71.1, 72.2**

5. Значимост на приносите за науката и практиката

Убеден съм, че посочените приноси на доц. Димитракиев са с **висока значимост за науката и практиката**. Това се доказва от факта, че научните му обобщения, методическите разработки и резултатите от изследванията са **цитирани многократно**, в това число и от чуждестранни научни работници , както съм посочил по горе в рецензията .

Доц. Димитракиев е добре известен в научните среди в България и чужбина като изтъкнат специалист в своята област. Разработените в трудовете му подходи са практически приложени в рамките на голям брой научноприложни проекти и консултантски договори. От представената ми справка заключавам, че редица авторитетни компании и държавни институции прилагат на практика част от неговите разработки и декларират намеренията си за бъдеща съвместна работа.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Запознаването ми с научните трудове ми дава основание да заключа, че посочените по-горе приноси са изцяло **лично дело на кандидата**.

7. Критични бележки за рецензираните трудове

Внимателното проучване на научните трудове на доц. д-р Димитракиев ми дава основание да обобщя, че в тях няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и някои **критични бележки**, които не се отразяват на крайната ми положителна оценка, а по-скоро биха могли да се приемат като **препоръки** към бъдещата работа на автора. По-важните от тях са:

- в част от трудовете не достатъчно ясно са открити научните приноси на кандидата;

- в бъдеще кандидата да съсредоточи усилията си към публикации в още по-престижни международни морски списания;

8. Лични впечатления на рецензента

Познавам доц. Димитракиев и имам ясна представа за неговите качества и постижения. Той е сериозен, отговорен, дисциплиниран, взискателен и лоялен човек и колега, стремящ се непрекъснато да повишава квалификацията си и да допринася за развитието на ръководената от него катедра и на учебното заведение, в което работи. През годините се утвърди като много добър преподавател, ползващ се с уважението на своите колеги и на студентите. Той е и целенасочен изследова-

тел със способности да генерира, разработва и успешно да обосновава и защитава новаторски идеи. Под негово ръководство и благодарение на проектите, които ръководи и в които участва, катедра ЕФП се превърна в модерен научен, образователен и квалификационен център на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“.

9. Създадена ли е творческа среда за предаване на натрупания опит и знания на по-младите колеги

Доц. Димитракиев се отличава не само със стремежа си непрекъснато да повишава квалификацията си, но и със способността си да увлича и подпомага младите колеги за постигане на все по-добри резултати в преподавателската и научно-изследователската дейност. Създал е и ръководи изследователска група от професори, доценти, асистенти и докторанти към катедра ЕФП при ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“ - Варна, която се занимава с научните и практико-приложни проблеми на морския транспорт. Групата активно участва в научно-изследователски проекти, като редица нейни научно-практически резултати са внедрени в практиката, а една от ръководените от него разработки е номинирана за **награда Варна – 2016 г.**

Доц д-р Димитракиев ръководи 7 докторанти, от които 3 успешно защитили докторската си дисертация и в момента са гл. асистент и асистенти във ВВМУ и ТУ- Варна. В момента ръководи 4-ма докторанта, двама от които са асистенти в катедра ЕФП към ВВМУ, а другите двама са изявени специалисти от практиката (Румен Грозев работи в ТОТАЛ – Лондон, а Ергюн Гюнеш е корабен брокер в Лондон). Доц д-р Димитър Димитракиев е участвал и е председателствал многократно изпитни комисии за докторанти, научни журита – както във ВВМУ така и в други университети.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. Димитракиев е университетски преподавател с учебно-педагогическа дейност, която напълно отговаря на изискванията за получаване на академична длъжност „професор“. В научните му трудове се съдържат значителен брой научни, научно-приложни, приложни и учебно-методически приноси, имащи висока значимост за науката и практиката. Доц. Димитракиев напълно удовлетворява критериите за получаване на исканата академична длъжност, съгласно ЗРАС в Р България, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“, в т.ч. и изискванията за брой на научните трудове, докторантите, учебната ангажираност и др. при процедура за заемане на академични длъжности „професор“.

Въз основа на посоченото, с пълна убеденост предлагам доц.д-р инж. Димитър Йорданов Димитракиев да заеме академичната длъжност „професор“ в професионалното направление 5.5. “Транспорт, корабоплаване и авиация”, научна специалност „Експлоатация на флота, морските и речни пристанища“.

Дата: 27.04.2016 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

